

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон сумын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2023/6/НА-СА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ Утас: 70342580 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn
Булган аймаг	Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: enhtsoodolj@audit.gov.mn
2023 он	Аудитор: Г.Намчинсүрэн Утас: 70342716 Цахим хаяг: namchinsureng@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	15
3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө	16
3.5.2 Авлага	16
3.5.3 Урьдчилгаа	17
3.5.4 Бараа материал	17
3.5.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө	18
3.5.6 Үндсэн хөрөнгө	18
3.5.7 Өр төлбөр	19
3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо	19
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	22
4.1 Ерөнхий зүйл	22
4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	22
4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	22
4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	22
4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	23
4.7.1 Завсрын аудитын талаар	23
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	23
5.3 Зөвлөмж	24
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БЕГ	Боловсролын ерөнхий газар
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ХХС	Хоршоо хөгжүүлэх сан

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,074,015,861.35	976,627,372.42
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	449,298,309.69	469,399,554.70
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	449,298,309.69	469,399,554.70
31210	Төгрөг	449,298,309.69	469,399,554.70
31211	Төрийн сангийн харилцах	443,946,319.69	469,399,554.70
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	5,351,990.00	0.00
33	АВЛАГА	399,642,123.87	345,561,208.05
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	488,331.00	518,073.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	126,609,000.00	0.00
33500	Бусад авлага	272,544,792.87	345,043,135.05
33510	Байгууллагаас авах авлага	2,128,329.29	1,812,000.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	270,416,463.58	343,231,135.05
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	225,075,427.79	34,844,133.67
35100	Түүхий эд материал	81,124,106.72	15,733,883.67
35110	Тусгай зориулалттай материал	19,707,162.67	15,733,883.67
35130	Эм боох материал	61,416,944.05	0.00
35400	Хангамжийн материал	143,951,321.07	19,110,250.00
35410	Бичиг хэргийн материал	787,860.00	0.00
35420	Аж ахуйн материал	1,753,750.00	0.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,446,000.00	3,274,000.00
35450	Барилгын засварын материал	390,000.00	0.00
35460	Хүнсний материал	7,840,374.24	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	129,733,336.83	15,836,250.00
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	0.00	126,822,476.00
36800	Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	0.00	126,822,476.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,484,887,234.41	1,813,138,285.58
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,484,887,234.41	1,813,138,285.58
39200	Биет хөрөнгө	2,362,388,900.71	1,573,900,685.58
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,307,562,076.60	1,547,958,310.76
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-640,524,209.90	-353,538,269.36
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	257,034,685.00	273,099,685.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-179,835,515.21	-165,203,231.15
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	362,044,692.20	181,442,241.74
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-141,555,498.21	-55,454,350.78
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	181,550,825.78	64,285,060.66
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-79,345,134.37	-38,448,478.03
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,921,960.00	1,921,960.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	142,714,414.82	164,869,582.82
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-53,039,735.01	-47,031,826.08
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	174,503,575.00	0.00
39217	Ном	29,356,764.01	0.00
39300	Биет бус хөрөнгө	122,498,333.70	239,237,600.00
39301	Програм хангамж	6,845,000.00	1,745,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4,056,666.30	-1,745,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	119,710,000.00	239,237,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,558,903,095.76	2,789,765,658.00
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	848,553.31	285,687.13
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	848,553.31	285,687.13
41300	Өглөг	848,553.31	285,687.13
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	92,398.31	135,687.13
41360	Бусад өглөг	756,155.00	150,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	756,155.00	0.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0.00	150,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,558,054,542.45	2,789,479,970.87

51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,558,054,542.45	2,789,479,970.87
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	864,346,438.62	490,242,687.65
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	0.00	490,242,687.65
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,484,567,776.88	1,779,738,741.46
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,264,950,996.99	2,574,532,166.97
51220	Тайлант үеийн үр дүн	219,616,779.89	-794,793,425.51
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зерүү	1,209,140,326.95	519,498,541.76
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,558,903,095.76	2,789,765,658.00

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /			
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,915,702,673.44	805,446,465.17
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	287,406,150.01	386,241,468.30
110	Орлогын албан татвар	70,778,772.01	155,827,196.75
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	70,778,772.01	155,827,196.75
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	99,791,846.52
110002	Үйл ажиллагааны орлого	47,134,564.30	40,657,972.00
110003	Хөрөнгийн орлого	18,084,323.71	11,283,589.15
110008	Шууд бус орлого	5,559,884.00	4,093,789.08
113	Хөрөнгийн албан татвар	132,843,811.00	107,684,896.75
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	9,900,308.75
113002	Бууны албан татвар	3,208,000.00	1,688,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	129,635,811.00	96,096,588.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	83,783,567.00	122,729,374.80
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25,329,607.00	13,174,980.80
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	6,870,753.00	5,895,464.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	13,394,510.00	3,088,292.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,064,344.00	4,191,224.80
1181	Газрын төлбөр	5,981,458.00	73,950,039.00
118101	Газрын төлбөр	5,981,458.00	73,950,039.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	52,472,502.00	35,604,355.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	44,088,202.00	32,444,355.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	335,900.00	506,000.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	8,048,400.00	2,654,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	405,428,969.43	411,857,376.87
120	Нийтлэг татварын бус орлого	405,428,969.43	411,857,376.87
120002	Хүүгийн орлого	5,534,000.00	46,372,500.00
120003	Торгуулийн орлого	30,027,490.00	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	73,520,992.42	36,835,930.87
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	29,133,614.07	32,220,930.87
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	16,010,329.58	0.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	28,377,048.77	4,615,000.00
120009	Бусад орлого	4,037,022.00	8,145,471.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	88,975,653.56	320,503,475.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	203,333,811.45	0.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,222,867,554.00	7,347,620.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,038,480,200.00	0.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,038,480,200.00	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	284,585,070.00	7,347,620.00

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,548,800.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	142,683,370.00	4,720,620.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	128,352,900.00	2,627,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	766,236,514.00	0.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	220,396,814.00	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	374,670,100.00	0.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	171,169,600.00	0.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	133,565,770.00	0.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	133,565,770.00	0.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,566,425,144.86	1,016,522,073.64
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,566,425,144.86	1,016,522,073.64
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,434,604,302.97	1,003,206,573.64
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,128,211,972.70	330,513,785.00
210101	Үндсэн цалин	773,504,894.52	268,169,058.00
210102	Нэмэгдэл	249,395,387.42	50,818,585.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,322,633.34	0.00
210104	Урамшуулал	91,077,027.42	3,470,963.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	9,912,030.00	8,055,179.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	162,176,515.68	40,826,534.94
210201	Тэтгэврийн даатгал	116,604,967.35	28,414,978.21
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,767,479.80	3,354,558.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,248,616.68	2,637,349.93
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,269,924.10	583,604.46
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,285,527.75	5,836,044.22
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	255,251,342.00	244,746,115.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,676,401.00	13,984,453.00
210302	Түлш, халаалт	243,124,941.00	230,511,662.00
210303	Цэвэр, бохир ус	450,000.00	250,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	82,147,724.71	45,358,549.00
210401	Бичиг хэрэг	8,650,398.00	2,611,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	40,161,280.00	38,240,139.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,002,200.00	3,008,200.00
210404	Ном, хэвлэл	1,551,632.43	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,774,350.00	1,091,010.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,285,524.77	408,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	5,860,199.51	0.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	862,140.00	0.00
2105	Нормативт зардал	330,211,933.11	3,671,100.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	290,460,241.11	0.00
210502	Хоол, хүнс	37,474,892.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,276,800.00	3,671,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	27,279,350.00	79,430,090.00
210602	Тавилга	35,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	78,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	27,166,350.00	79,430,090.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,528,780.00	5,314,176.79
210702	Дотоод албан томилолт	7,528,780.00	5,314,176.79

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,268,692.00	4,625,030.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,194,892.00	2,659,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	774,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	207,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	399,500.00	307,730.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	154,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,450,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	1,363,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	432,527,992.77	248,721,192.91
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	211,664,712.14	77,548,095.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,003,620.99	10,170,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	217,859,659.64	161,003,097.91
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	131,820,841.89	13,315,500.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	84,235,400.00	13,315,500.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	48,600,000.00	0.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	6,643,800.00	0.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,791,600.00	12,715,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,200,000.00	600,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	5,099,886.04	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,773,366.04	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	326,520.00	0.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	42,485,555.85	0.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	42,485,555.85	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	349,277,528.58	-211,075,608.47
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	129,660,748.69	1,511,910,690.04
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	4,661,148.69	174,503,575.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	5,422,000.00	0.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	0.00	877,857,750.92
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	0.00	190,539,394.12
225012	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалтай хөрөнгийн зардал	119,577,600.00	269,009,970.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	219,616,779.89	-1,722,986,298.51

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	864,346,438.62	1,209,140,326.95	1,192,266,845.34	3,265,753,610.91
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	72,684,151.65	72,684,151.65
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	864,346,438.62	1,209,140,326.95	1,264,950,996.99	3,338,437,762.56
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	219,616,779.89	219,616,779.89
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	864,346,438.62	1,209,140,326.95	1,484,567,776.88	3,558,054,542.45
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	864,346,438.62	1,209,140,326.95	1,484,567,776.88	3,558,054,542.45
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-550,569,350.97	-689,641,785.19	1,089,964,390.09	-150,246,746.07
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	313,777,087.65	519,498,541.76	2,574,532,166.97	3,407,807,796.38
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	176,465,600.00	0.00	0.00	176,465,600.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-794,793,425.51	-794,793,425.51
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	490,242,687.65	519,498,541.76	1,779,738,741.46	2,789,479,970.87

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,575,293,763.00	527,513,318.70
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	287,406,150.01	386,241,468.30
110	Орлогын албан татвар	70,778,772.01	155,827,196.75
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	70,778,772.01	155,827,196.75
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	99,791,846.52
110002	Үйл ажиллагааны орлого	47,134,564.30	40,657,972.00
110003	Хөрөнгийн орлого	18,084,323.71	11,283,589.15
110008	Шууд бус орлого	5,559,884.00	4,093,789.08
113	Хөрөнгийн албан татвар	132,843,811.00	107,684,896.75
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	9,900,308.75
113002	Бууны албан татвар	3,208,000.00	1,688,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	129,635,811.00	96,096,588.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	83,783,567.00	122,729,374.80
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25,329,607.00	13,174,980.80
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	6,870,753.00	5,895,464.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	13,394,510.00	3,088,292.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,064,344.00	4,191,224.80
1181	Газрын төлбөр	5,981,458.00	73,950,039.00
118101	Газрын төлбөр	5,981,458.00	73,950,039.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	52,472,502.00	35,604,355.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	44,088,202.00	32,444,355.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	335,900.00	506,000.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	8,048,400.00	2,654,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	190,129,058.99	133,924,230.40
120	Нийтлэг татварын бус орлого	190,129,058.99	133,924,230.40
120002	Хүүгийн орлого	5,534,000.00	46,372,500.00
120003	Торгуулийн орлого	30,027,490.00	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	150,530,546.99	79,406,259.40
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	150,530,546.99	79,406,259.40
120009	Бусад орлого	4,037,022.00	8,145,471.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,097,758,554.00	7,347,620.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,038,480,200.00	0.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,038,480,200.00	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	286,085,070.00	7,347,620.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	13,548,800.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	142,683,370.00	4,720,620.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	129,852,900.00	2,627,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	766,236,514.00	0.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	220,396,814.00	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	374,670,100.00	0.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	171,169,600.00	0.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	6,956,770.00	0.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	6,956,770.00	0.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,185,975,698.57	975,938,289.69

21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,185,975,698.57	975,938,289.69
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,935,938,636.68	939,697,305.60
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,141,914,279.11	330,608,180.32
210101	Үндсэн цалин	732,377,425.17	251,226,718.75
210102	Нэмэгдэл	270,644,593.48	59,036,221.57
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,158,000.00	0.00
210104	Урамшуулал	107,661,466.22	20,345,240.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	27,072,794.24	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	147,122,365.58	41,720,680.49
210201	Тэтгэврийн даатгал	102,221,833.00	28,890,915.08
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,344,427.92	3,412,237.77
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,180,165.16	2,682,456.75
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,237,616.98	612,351.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,138,322.52	6,122,719.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	253,610,165.00	244,588,775.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,470,401.00	13,984,453.00
210302	Түлш, халаалт	240,584,846.00	230,354,322.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,554,918.00	250,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	60,934,208.00	37,135,248.00
210401	Бичиг хэрэг	6,820,598.00	2,611,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,612,700.00	26,540,578.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,012,200.00	2,978,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,997,010.00	4,505,270.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,491,700.00	500,000.00
2105	Нормативт зардал	182,924,576.00	3,671,100.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	139,114,480.00	0.00
210502	Хоол, хүнс	39,428,596.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,381,500.00	3,671,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	25,949,400.00	49,919,090.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,682,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	20,187,400.00	49,919,090.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,528,780.00	5,214,176.79
210702	Дотоод албан томилолт	7,528,780.00	5,214,176.79
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,992,972.00	4,625,030.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,919,172.00	2,659,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	774,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	207,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	399,500.00	307,730.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	154,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,450,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	1,363,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	106,961,890.99	222,215,025.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	102,431,970.00	211,945,025.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,529,920.99	10,270,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	250,037,061.89	36,240,984.09
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	119,577,600.00	0.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	119,577,600.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	82,874,020.00	13,315,500.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	48,600,000.00	0.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,282,420.00	0.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,791,600.00	12,715,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,200,000.00	600,000.00

2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	5,099,886.04	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,773,366.04	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	326,520.00	0.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	42,485,555.85	22,925,484.09
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	42,485,555.85	5,351,990.00
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	0.00	17,573,494.09
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	389,318,064.43	-448,424,970.99
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	50,960,850.00	339,041,370.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	50,960,850.00	339,041,370.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	50,960,850.00	339,041,370.00
223001	Бусад хөрөнгө	0.00	299,009,970.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	50,960,850.00	40,031,400.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-50,960,850.00	-339,041,370.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-16,813,079.58	-120,625,287.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	16,813,079.58	120,625,287.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	16,813,079.58	120,625,287.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	321,544,134.85	-908,091,627.99
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	127,754,174.84	449,298,309.69
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	449,298,309.69	469,399,554.70

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан /төгрөгөөр/
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,616,310,900.00	1,195,705,169.60
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	846,160,200.00	776,069,912.60
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	832,744,700.00	762,754,412.60
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	349,812,100.00	330,608,180.32
210101	Үндсэн цалин	267,552,000.00	251,226,718.75
210102	Нэмэгдэл	60,727,200.00	59,036,221.57
210104	Урамшуулал	9,482,600.00	20,345,240.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,050,300.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	43,960,700.00	41,720,680.49
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,035,800.00	28,890,915.08
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,546,900.00	3,412,237.77
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,790,300.00	2,682,456.75
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	689,700.00	612,351.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,898,000.00	6,122,719.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	254,709,700.00	244,588,775.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,571,300.00	13,984,453.00
210302	Түлш, халаалт	238,650,400.00	230,354,322.00
210303	Цэвэр, бохир ус	488,000.00	250,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,105,000.00	35,122,128.00
210401	Бичиг хэрэг	2,701,100.00	2,611,200.00

210402	Тээвэр, шатахуун	24,539,800.00	24,527,458.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,102,000.00	2,978,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,262,100.00	4,505,270.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	500,000.00	500,000.00
2105	Нормативт зардал	4,300,000.00	3,671,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,300,000.00	3,671,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	36,099,900.00	33,002,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	23,000,000.00	22,121,500.00
210602	Тавилга	3,000,000.00	910,000.00
210604	Урсгал засвар	10,099,900.00	9,970,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,570,000.00	5,214,176.79
210702	Дотоод албан томилолт	6,570,000.00	5,214,176.79
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,300,300.00	2,117,530.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	200,000.00	151,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	207,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	307,730.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	88,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,363,000.00	1,363,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	98,887,000.00	66,709,442.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	88,387,000.00	56,439,442.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,500,000.00	10,270,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	13,415,500.00	13,315,500.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	13,415,500.00	13,315,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	12,715,500.00	12,715,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	700,000.00	600,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	617,150,700.00	299,009,970.00
223001	Бусад хөрөнгө	617,150,700.00	299,009,970.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	153,000,000.00	120,625,287.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	153,000,000.00	120,625,287.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,616,310,900.00	1,306,527,895.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,175,810,900.00	1,227,121,635.60
320001	Орон нутгийн төсвөөс	929,660,200.00	980,970,835.60
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	246,150,700.00	246,150,800.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	440,500,000.00	79,406,259.40
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	94,000,000.00	79,406,259.40
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	346,500,000.00	0.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	262,119,361.88
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	355,368,593.19
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	84.00	56.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	41.00	27.00
620001	Удирдах ажилтан	9.00	9.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	13.00	13.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	19.00	5.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	41.00	27.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11.00	11.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	22.00	8.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8.00	8.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

		/ төгрөгөөр /
Код	Үзүүлэлт	ТЭЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	223,821,086.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	207,621,086.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	200,774,293.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,013,120.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,013,120.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	39,948,190.00
210604	Урсгал засвар	39,948,190.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,507,500.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,507,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	156,305,483.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	156,305,483.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	6,846,793.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,846,793.00
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,351,990.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,494,803.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	16,200,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	16,200,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	16,200,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	218,469,096.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	218,469,096.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	211,121,476.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,720,620.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,627,000.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	-5,351,990.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	5,351,990.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тус байгууллага нь ЗДТГ-ын үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Иргэдэд төрийн үйлчилгээ үзүүлэх, үйл ажиллагааны удирдлагыг тасралтгүй хангах, нутгийн захиргааны шийдвэр гаргах тогтолцоог дэмжих зорилгын хүрээнд дараах зорилтыг дэвшүүлэн ажилласан байна. Үүнд:

- Эдийн засаг, санхүүгийн стратегийн төлөвлөлт бодлогын шийдвэр боловсруулахад дэмжлэг үзүүлэх.
- Салбарын стратегийн төлөвлөлт, бодлогын шийдвэр боловсруулах, хэрэгжилтийг зохицуулахад дэмжлэг үзүүлэх.
- Төрийн захиргааны удирдлагын манлайллыг хангах.
- Иргэдэд төрийн үйлчилгээг жигд хүртээмжтэй, хөнгөн шуурхай хүргэх ажлыг зохион байгуулах.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль Нийгмийн даатгалын тухай хууль Татварын тухай хууль Төрийн албаны тухай хууль Шилэн дансны хууль, Төрийн болон орон нутгийн тухай хууль Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль бусад холбогдох хууль, тогтоол, заавар, журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төсвийн шууд захирагч батлагдсан төсөвт үндэслэн зарлагын гүйлгээнд гарын үсэг зурснаар дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж байгаа бол аймгийн төрийн сан холбогдох санхүүгийн баримт материал, гэрээ, гүйцэтгэлийн баримт бичгийг хянаж, зарлагын гүйлгээг хийж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөө багатай байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Орхон сумын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь Тайлант онд баталсан татварын болон татварын бус орлогыг мөнгөн сууриар хөтөлж, ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 тоот захирамжаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Орхон сумын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 769,574.57 мянган төгрөгөөр буюу 21.6 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	449,298.31	469,399.55	20,101.25
АВЛАГА	399,642.12	345,561.21	-54,080.92
БАРАА МАТЕРИАЛ	225,075.43	34,844.13	-190,231.29
Түүхий эд материал	81,124.11	15,733.88	-65,390.22
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,484,887.23	1,813,138.29	-671,748.95
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,558,903.10	2,789,765.66	-769,137.44
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	848.55	285.69	-562.87
Засгийн газрын хувь оролцоо	3,558,054.54	2,789,479.97	-768,574.57
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,558,903.10	2,789,765.66	-769,137.44

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данснууд байна.

Нийт хөрөнгө өмнөх оноос 21.6 хувиар буурсан нь Засгийн газрын 2022 оны 131 дүгээр тогтоолоор “Сургуулийн өмнөх болон бага дунд боловсролын, мэргэжлийн боловсролын, техникийн боловсролын сургалтын байгууллага”-ын төсвийг БЕГ-ын даргад шилжүүлж системийн бодлогын өөрчлөлт орсонтой холбоотойгоор буурчээ.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 1,408,198.6 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 60,303.74 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	449,298.31	469,399.55	20,101.25
Төгрөг	449,298.31	469,399.55	20,101.25
Төрийн сангийн харилцах	443,946.32	469,399.55	25,453.24
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	5,351.99	-	(5,351.99)
Гадаад валют	-	-	-
Арилжааны банк дахь харилцах	-	-	-
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Дүн	1,347,894.93	1,408,198.66	60,303.74

Эх сурвалж: Сайхан сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Төрийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа ОНЕО-ын дансанд 114,030.9, ОНХС-д 278,935.5, Сум хөгжүүлэхийн дансанд 34,711.0, Байгаль хамгаалах сангийн дансанд 22,396.6, ЖДҮД сангийн дансанд 19,325.3 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгө байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 324,231.1 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 72,814.6 төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
АВЛАГА	399,642.12	345,561.21	54,080.92
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	488.33	518.07	(29.74)
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	126,609.00	-	126,609.00
Бусад авлага	272,544.79	345,043.14	(72,498.34)
Байгууллагаас авах авлага	2,128.33	1,812.00	316.33
Хувь хүмүүсээс авах авлага	270,416.46	343,231.14	(72,814.67)

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Авлагын үлдэгдэлд 5-с дээш жилийн насжилттай 343,231.14 мянган төгрөгийн дараах авлага байна. Үүнд:

Зээлийн хүүгийн авлагаар Сум хөгжүүлэх санд 252,618.5, ЖДҮДС-д 78,370.5, байгаль хамгаалах санд 1,832.0, малжуулах төсөлд 12,222.2, ИТХ-д 518.0 мянган төгрөгийн авлагын үүссэн нийт 11,394.5 мянган төгрөгийн авлага тус тус байна.

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эцсийн үлдэгдэл 0.0 сая төгрөг байна.

Хүснэгт 4. Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	0	0	0
Урьдчилгаа тооцоо	0	0	0
Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	0	0	0
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	0	0	0
Дүн	0	0	0

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 46.5 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 243.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл

/ мянган төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	81,124.11	15,733.88	(65,390.22)
Тусгай зориулалттай материал	19,707.16	15,733.88	(3,973.28)
Эм боох материал	61,416.94	-	(61,416.94)
Хангамжийн материал	143,951.32	19,110.25	(124,841.07)
Бичиг хэргийн материал	787.86	-	(787.86)
Аж ахуйн материал	1,753.75	-	(1,753.75)
Түлш, шатах тослох материал	3,446.00	3,274.00	(172.00)
Барилгын засварын материал	390.00	-	(390.00)
Хүнсний материал	7,840.37	-	(7,840.37)
Бусад хангамжийн материал	129,733.34	15,836.25	(113,897.09)
Нийт дүн	450,150.86	69,688.27	(380,462.59)

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Тайлант онд ЗДТГ 52,828.8, ИТХ 4,451.0, байгаль хамгаалах сан 2,684.9 мянган төгрөгөөр буюу нийт 59,964.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн бол ЗДТГ 49,060.6, ИТХ 4,451.0,

байгаль хамгаалах сан 6,145.0, Засгийн газрын 2022 оны 131 дүгээр тогтоолоор “Сургуулийн өмнөх болон бага дунд боловсролын, мэргэжлийн боловсролын, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төсвийг БЕГ-ын даргад шилжүүлсэн буюу бодлогын өөрчлөлттэй холбоотойгоор боловсролын салбар 89,695.8, ЭМТ 100,843.5 мянган төгрөгөөр тус тус бараа материал буурчээ.

3.5.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Бусад эргэлтийн хөрөнгө дансны эцсийн үлдэгдэл 126,822.4 төгрөг болж, өмнөх оноос өссөн байна.

Хүснэгт 6. Бусад эргэлтийн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	0	126,822.4	126,822.4
Дүн	0	126,822.4	126,822.4

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 3,626,276.5 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 1,343,497.9 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/ мянган төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	2,362,388.90	1,573,900.69	(788,488.22)
Барилга, байгууламж, орон сууц	2,307,562.08	1,547,958.31	(759,603.77)
Хуримтлагдсан элэгдэл	(640,524.21)	(353,538.27)	286,985.94
Авто-тээврийн хэрэгсэл	257,034.69	273,099.69	16,065.00
Хуримтлагдсан элэгдэл	(179,835.52)	(165,203.23)	14,632.28
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	362,044.69	181,442.24	(180,602.45)
Хуримтлагдсан элэгдэл	(141,555.50)	(55,454.35)	86,101.15
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	181,550.83	64,285.06	(117,265.77)
Хуримтлагдсан элэгдэл	(79,345.13)	(38,448.48)	40,896.66
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,921.96	1,921.96	-
Бусад үндсэн хөрөнгө	142,714.41	164,869.58	22,155.17
Хуримтлагдсан элэгдэл	(53,039.74)	(47,031.83)	6,007.91
Дуусаагүй барилга, байгууламж	174,503.58	-	(174,503.58)
Ном	29,356.76	-	(29,356.76)
Биет бус хөрөнгө	122,498.33	239,237.60	116,739.27
Програм хангамж	6,845.00	1,745.00	(5,100.00)
Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,056.67)	(1,745.00)	2,311.67
Бусад биет бус хөрөнгө	119,710.00	239,237.60	119,527.60
Дүн	4,969,774.47	3,626,276.57	(1,343,497.90)

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

ЗДТГ-т 536,200.5, ИТХ-д 5,414.9 мянган төгрөгөөр тус үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэн бол холбогдох дээд байгууллагын шийдвэрээр ЗДТГ 14,800.0 мянган төгрөгийн авто машин дуудлага худалдаагаар худалдсан, 174,503.5 мянган төгрөгийн дуусаагүй авто замыг данс хооронд шилжүүлсэн, ИТХ 16,634.0 Засгийн газрын 2022 оны 131 дүгээр тогтоолоор “Сургуулийн өмнөх болон бага дунд боловсролын, мэргэжлийн боловсролын, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төсвийг БЕГ-ын даргад шилжүүлсэн буюу бодлогын

өөрчлөлттэй холбоотойгоор боловсролын салбар 1,020,433.2, соёлын салбар 165,658.4, ЭМТ 274,904.8 мянган төгрөгөөр тус тус үндсэн хөрөнгө буурчээ.

Аудитын илрүүлэлт:

- Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ өртгөө нөхсөн 30 тооны 3,249.9 мянган төгрөгийн хөрөнгө байна. Энэ нь УСНББОУС-17, Засгийн газрын 2006 оны 388 дугаар тушаалын нягтлан бодох бүртгэлийн зааврын 4.41-т "Биет хөрөнгийн дансны үнэ бодит үнээс материаллаг хэмжээний зөрүүтэй байх нөхцөлд хөрөнгийн дахин үнэлгээг хийнэ" гэж заасантай, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй./ЗДТГ/

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 285.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 8,199.85 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 8. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Өглөг	8,485.53	285.69	-8,199.85
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	923.98	135.69	-788.30
Бусад өглөг	7,561.55	150.00	-7,411.55
Байгууллагад төлөх өглөг	7,561.55	0.00	-7,561.55
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0.00	150.00	150.00

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд 285.6 мянган төгрөг байна. Үүнээс ЗДТГ-ын хувь хүнд өгөх өглөг 150.0, ажилчидтай холбоотой өглөг 135.7 мянган төгрөг байна.

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 1,980.7 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 4,230.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 9. Засгийн газрын хувь оролцоо

/мянган төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал	864,346.44	490,242.69	-374,103.75
Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	0.00	490,242.69	490,242.69
Хуримтлагдсан үр дүн	1,484,567.78	1,779,738.74	295,170.96
Өмнөх үеийн үр дүн	1,264,951.00	2,574,532.17	1,309,581.17
Тайлант үеийн үр дүн	219,616.78	(794,793.43)	-1,014,410.21
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,209,140.33	519,498.54	-689,641.79

Эх сурвалж: Орхон сумын 2022 оны нэгтгэсэн тайлангаас

Засгийн газрын хувь оролцоо өмнөх оны үлдэгдлээс 43.2 хувиар буурсан нь дээр дурдсан боловсрол, соёлын төсвийг хариуцах эрх шилжсэнтэй холбоотой буурсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны VI/04 тоот тогтоолоор сумын 2022 оны төсвийг 793,956.6 мянган төгрөгөөр баталж сумын татварын болон татварын бус орлогыг 435,062.8 мянган төгрөгөөр, аймгаас олгох санхүүжилт 543,150.9 мянган төгрөг, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 1,000.0 мянган төгрөг, ОНХС-гаас олгох шилжүүлэг 259,956.5 мянган төгрөг, ОНХС-гийн өмнөх оны үлдэгдлээс 98,000.0, өмнөх оны малын хөлийн татварын орлогоос 103,000.0, 2022 оны малын хөлийн татвараас 140,000.0, байгаль хамгаалах сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 15,000.0, нөхөн сэргээх арга хэмжээний орлогоос 25,000.0, сум хөгжүүлэх сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 80,000.0, зээлийн эргэн төлөлтөөс 60,000.0, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 5,000.0, зээлийн эргэн төлөлтөөс 8,000.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Сумын ИТХ-ын 2022 оны 06 дугаар сарын 30-ны 09/01 тоот тогтоолоор сумын 2022 оны төсвийг тодотгон 836,160.3 мянган төгрөгөөр баталж сумын татварын болон татварын бус орлогыг 450,744.9 мянган төгрөгөөр, аймгаас олгох санхүүжилт 479,915.4 мянган төгрөг, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 1,000.0 мянган төгрөг, ОНХС-гаас олгох шилжүүлэг 259,956.5 мянган төгрөг, ОНХС-гийн өмнөх оны үлдэгдлээс 98,000.0, өмнөх оны малын хөлийн татварын орлогоос 103,000.0, 2022 оны малын хөлийн татвараас 140,000.0, байгаль хамгаалах сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 15,000.0, нөхөн сэргээх арга хэмжээний орлогоос 30,000.0, сум хөгжүүлэх сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 80,000.0, зээлийн эргэн төлөлтөөс 60,000.0, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангийн өмнөх оны үлдэгдлээс 5,000.0, зээлийн эргэн төлөлтөөс 8,000.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 980,970.8 мянган төгрөг, ОНХС-гаас 980,970.8 мянган төгрөг, үйл ажиллагаанаас 79,406.3 төгрөг, СХС-аас 120,625.3 мянган төгрөгийн зээл төлөгдөж, орлого 23,579.1 мянган төгрөгөөр дутуу биелсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,195,705.1 мянган төгрөг буюу 73.9 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 420,605.7 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 10. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлө-гөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагын үйл ажиллагаа	78,613.40	74,295.10	4,318.30	94.50691612
2	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	747,967.20	657,197.00	90,770.20	87.86441438
3	Орон нутгийн зорилтот Хөрөнгө оруулалт	587,150.00	269,009.90	318,140.10	45.81621391
4	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	16,850.00	14,247.70	2,602.30	84.55608309
5	Соёл урлаг	21,520.20	21,403.20	117.00	99.45632476
6	Сургуулийн өмнөх боловсрол	40,029.30	39,742.60	286.70	99.28377464
7	Ерөнхий боловсрол	123,320.50	119,809.70	3,510.80	97.15310917
	Нийт	1,616,310.90	1,195,705.20	420,605.70	73.977426

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Аудитын илрүүлэлт:

- Өмч хамгаалах зөвлөлийн шийдвэргүйгээр 1,050.5 мянган төгрөгийн сэлбэг хэрэгсэл авч "Өмч хамгаалах зөвлөлийн үйл ажиллагааны нийтлэг журам"-ыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна. /ЗДТГ/
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 8 дугаар заалтыг зөрчин 420.0 мянган төгрөгийн дүрэмт хувцас авсан нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /ЗДТГ/
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.1.5 зөрчин бэлэг дурсгалын зүйлд 3,960.7 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн хангаагүй байна. /ЗДТГ/
- Шатахууны зардлыг шууд зардалд бичсэн нь УСНББОУС-12, НББ-ийн тухай хуулийн 20.2.3, 20.2.4 дэх заалт, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /ЗДТГ/
- Анхан шатны баримтгүй 1,013.7 мянган төгрөгийн шатахуун зарцуулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.1, 13.7, 20.1.4 20.2.4, дахь заалтыг тус тус зөрчсөн санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /ЗДТГ/
- Шатахууны зардлыг тооцож олгоходоо автомашины зарцуулах шатахууны норм нормтивыг баримтлаагүй нийт 632.1 мянган төгрөгийг илүү тооцон олгож Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 190 дүгээр тушаалын нэгдүгээр хавсралтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй. /ЗДТГ/
- Багийн иргэдийн нийтийн хурал даргалагч нарын урамшуулалд 2,100.0 мянган төгрөгийг холбогдох анхан шатны баримтгүй хавтгайруулан олгосон нь олгосон нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 -д заасан заалт, санхүүгийн тайлангийн аудит нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй. /ИТХ/
- Татварын ерөнхий хуулийн 28.5. "Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй" гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллаагүй, худалдан авалтын нийт 4,732.5 мянган төгрөгийн ажил гүйлгээ бүрийг И баримтаар баталгаажуулаагүй. /ИТХ/
- Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын зардлаас анхан шатны баримтгүй нийт 974.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг зарцуулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 -д заасан заалт, санхүүгийн тайлангийн аудит нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй. /ИТХ/
- Сумын зам даваа засварын ажлын төсөвт өртөгт тусгагдсан захиалагчийн хяналтыг хийж гүйцэтгэсэн ажлын баримтгүй, ажил гүйцэтгэсэн аж ахуй нэгж байгууллагад захиалагчийн хяналтын зардал 404.5 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон нь Сангийн сайдын 2012 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдрийн 290 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийн журам"-ын 3.13, 3.19, 4.1-д заасан заалт, Барилгын тухай хуулийн 38.1.4, 38.1.8, Сангийн сайдын 2012 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдрийн 290 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийн журам"-ын 3.13, 3.19, 4.1-д заасан заалтыг тус тус зөрчсөн байна. /ОНХС/
- Төрийн болон орон нутгийн өмч хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, 8.5 дахь заалтыг зөрчин 40,000.0 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй зөөврийн орон сууц, 36,000.0 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй худаг цахимжуулах, 45,000.0 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй зам даваа засах зэрэг төсөл арга хэмжээнүүдийг тус бүр 2-3 багц болгон хувааж шууд гэрээ байгуулсан. /ОНХС/

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн

бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд 223,821.0 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт авч эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулалтын эрх нээлгэн зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сайхан сумын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сайхан аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор А.Сувдаа гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сайхан сумын Засаг даргын 2022 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 3 дугаар сарын 03-ний өдрийн 01/67 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлсэн.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсвийн 1,616,310.9 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 24,244.6 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэлийн дагуу ажиллажээ

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тухайн байгууллага 12 дугаар зүйлийн 12.1.1, 12.1.2, 12.1.3 дахь заалтууд, 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-15.1.7 дахь заалтуудад заасан хуулиар хориглосон зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна. Мөн хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан хэмнэлтийн бусад арга хэмжээтэй холбоотой зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна.

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Сайхан сумын ТТЗ нь шилэн дансны хуулийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

4.6.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр 01/836 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	2	39,400.0	2	39,400.0	100
Албан шаардлага	2	84,000.0	2	84,000.0	100
Зөвлөмж	2	0	2	0	
Нийт дүн	6	120,700.0	6	120,700.0	100

/мянган төгрөгөөр/

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аудитаар тогтоосон төлбөрийн акт, өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтэд анхаарах.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

ТТЗ-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 34,949.1 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 22,949.1 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 12,000.0 зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Төсвийн шууд захирагчийн хүрээнд аудитаар нийт 96,288.3 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 4,912.2 мянган төгрөгийн 5 төлбөрийн акт тогтоож, 85,593.0 мянган төгрөгийн 5 албан шаардлага хүргүүлж, 2 зөвлөмж өгсөн байна.

5.1.Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт

Малын хөлийн татвар 22,949.1 мянган төгрөгийг дутуу ногдуулж, төсөвт төвлөрүүлээгүй зөрчилд төлбөрийн акт хүргүүллээ.

5.2.Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн албан шаардлага

Малчид, төрийн албан хаагчдыг малжуулах төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд төрийн албан хаагчдад олгосон нийт 12,000.0 төгрөгийн малын авлагын үлдэгдлийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй зөрчилд албан шаардлага хүргүүллээ.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

5.3 Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлал

Илрүүлэлт:

Орон нутгийн орлого нийт дүнгээрээ биелсэн ч нэр төрлөөрөө хувь хүний орлогын албан татварын орлого, хөрөнгийн албан татварын орлого, бусад татвар хураамжийн орлого тасарсан байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 41.2.1-д заасан заалттай бүрэн нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цаашид орлогын төлөвлөгөөний төлөвлөлт түүний биелэлтэд дүн шинжилгээ хийж орлогын төлөвлөгөөг нэр төрөл бүрээр биелүүлэх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая.төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая.төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ТТЗ	3	34.9	1	22.9	1	12.0	2					
Дүн	3	34.9	1	22.9	1	12.0	2				-	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая.төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил										
										-
										-
Дүн										-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил										
										-
										-
Нийт дүн										-